EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 08 24
COM(2020) 455 final

2020/0214 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Lenkijai pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Tarybos reglamente (ES) 2020/672 (toliau – SURE reglamentas) nustatyta teisinė sistema, pagal kurią valstybėms narėms, kurios dėl COVID-19 protrūkio patiria didelį ekonomikos sukrėtimą arba kurioms kyla didelė tokio sukrėtimo grėsmė, teikiama Sąjungos finansinė parama. Parama pagal SURE skirta pirmiausia sutrumpinto darbo laiko tvarkos ar panašioms priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis ir taip sumažinti nedarbo ir pajamų praradimo mastą, finansuoti, taip pat naudojama kaip papildoma priemonė tam tikroms su sveikata susijusioms priemonėms, visų pirma darbo vietoje, finansuoti.

2020 m. rugpjūčio 6 d. Lenkija paprašė Sąjungos finansinės paramos pagal SURE reglamentą. Pagal SURE reglamento 6 straipsnio 2 dalį Komisija pasikonsultavo su Lenkijos valdžios institucijomis, kad patikrintų, ar dėl COVID-19 pandemijos staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis. Visų pirma tai susiję su:

(1) laikinu socialinio draudimo įmokų sumažinimu savarankiškai dirbantiems asmenims ir įmonėms, turinčioms ne daugiau kaip 50 darbuotojų, siekiant apsaugoti darbo vietas reaguojant į COVID-19 protrūkį. Sumažinimas taikytas 2020 m. kovo–gegužės mėn. Įmonės, turinčios ne daugiau kaip 10 darbuotojų, ir (daugeliu atvejų) savarankiškai dirbantys asmenys galėjo įmokų visai nemokėti, o įmonėms, turinčioms nuo 10 iki 50 darbuotojų, įmokos sumažintos 50 %;

(2) išmoka už prastovą savarankiškai dirbantiems asmenims ir pagal civilinės teisės reglamentuojamas sutartis dirbantiems asmenimis, kurių pajamos sumažėjo dėl krizės. Priemonę sudaro vienkartinė išmoka savarankiškai dirbantiems asmenims (50 % arba 80 % minimaliojo darbo užmokesčio, priklausomai nuo pajamų sumažėjimo) ir pagal nestandartines darbo sutartis dirbantiems asmenims (iki 80 % minimaliojo darbo užmokesčio), siekiant kompensuoti jų pajamų sumažėjimą;

(3) darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų subsidijomis, priklausančiomis nuo apyvartos sumažėjimo dėl krizės. Įmonės, nepriklausomai nuo jų dydžio, gali prašyti laikinai bendrai finansuoti jų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidas;

(4) subsidijomis savarankiškai dirbantiems asmenims be samdomųjų darbuotojų. Subsidijomis laikinai bendrai finansuojama dalis veiklos vykdymo išlaidų, kurias patiria samdomųjų darbuotojų neturintys fiziniai asmenys. Suma priklauso nuo apyvartos sumažėjimo ir sudaro nuo 50 % iki 90 % minimaliojo darbo užmokesčio;

(5) priemone, kurią taikant savarankiškai dirbantiems asmenims, labai mažoms įmonėms ir nevyriausybinėms organizacijoms teikiamos paskolos, konvertuojamos į dotacijas. Taikant priemonę teikiamos iki 5 000 PLN mažosios paskolos. Paskolos gali būti konvertuojamos į dotacijas, jeigu paramos gavėjas tęsia veiklą tris mėnesius po paskolos išmokėjimo. Lenkija pateikė Komisijai atitinkamą informaciją.

Atsižvelgdama į turimus įrodymus, Komisija siūlo Tarybai priimti įgyvendinimo sprendimą suteikti Lenkijai finansinę paramą pagal SURE reglamentą pirmiau nurodytoms priemonėms remti.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas visiškai atitinka Tarybos reglamentą (ES) 2020/672, pagal kurį teikiamas pasiūlymas.

Šis pasiūlymas papildo kitą Sąjungos teisės priemonę, kuria teikiama parama valstybėms narėms ištikus nelaimei, – 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį Europos Sąjungos solidarumo fondą (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002). Kovo 30 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/461, kuriuo ta priemonė iš dalies keičiama siekiant išplėsti jos taikymo sritį į ją įtraukiant didelio masto ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas ir apibrėžti konkrečius tinkamus finansuoti veiksmus.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas yra dalis įvairių priemonių, parengtų reaguojant į dabartinę COVID-19 pandemiją, tokių kaip Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva, ir papildo kitas priemones, kuriomis remiamas užimtumas, pavyzdžiui, Europos socialinį fondą ir Europos strateginių investicijų fondą (ESIF) / „InvestEU“. Šis pasiūlymas, kuriuo suteikiama galimybė skolinti ir skolintis siekiant šiuo konkrečiu COVID-19 protrūkio atveju paremti valstybes nares, veiks kaip antroji gynybos linija: pagal jį bus finansuojamos sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašios priemonės, padedančios apsaugoti darbo vietas ir taip nuo nedarbo rizikos apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šios priemonės teisinis pagrindas yra Tarybos reglamentas (ES) 2020/672.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į valstybės narės prašymą ir parodo Europos solidarumą, valstybėms narėms, nukentėjusioms nuo COVID-19 protrūkio, teikiant Sąjungos finansinę paramą laikinų paskolų forma. Kaip antroji gynybos linija, tokia finansinė parama laikinai padeda vyriausybėms finansuoti padidėjusias viešąsias išlaidas, susijusias su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, siekiant padėti apsaugoti darbo vietas ir taip nuo nedarbo ir pajamų praradimo rizikos apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis.

Tokia parama padės nukentėjusiems gyventojams, taip pat padės sušvelninti tiesioginį socialinį ir ekonominį dabartinės COVID-19 krizės poveikį.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Juo neviršijama to, kas būtina priemonės tikslams pasiekti.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Kadangi pasiūlymą reikėjo parengti skubiai, kad Taryba spėtų laiku jį priimti, surengti konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo įmanoma.

- **Poveikio vertinimas**

Kadangi pasiūlymas yra skubus, poveikio vertinimas nebuvo atliktas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Komisija turėtų galėti sudaryti sutartis dėl skolinimosi finansų rinkose, kad perskolintų tokias lėšas finansinės paramos pagal priemonę SURE prašančiai valstybei narei.

Be valstybių narių teikiamų garantijų, sistemoje įtvirtintos kitos apsaugos priemonės, užtikrinančios jos finansinį patikimumą:

- griežtas ir konservatyvus požiūris į finansų valdymą;
- paskolų portfelio sudarymas apribojant koncentracijos riziką, metinę poziciją ir pernelyg didelę poziciją atskirų valstybių narių atžvilgiu, kartu užtikrinant, kad pakankamai išteklių būtų galima suteikti toms valstybėms narėms, kurioms jų labiausiai reikia, ir
- galimybės refinansuoti skolą.

2020/0214 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Lenkijai pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo[1], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2020 m. rugpjūčio 6 d. Lenkija paprašė Sąjungos finansinės paramos, kad papildytų nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir švelninti jo socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams;

(2) numatoma, kad COVID-19 protrūkis ir išskirtinės priemonės, kurias Lenkija įgyvendino siekdama suvaldyti protrūkį ir jo socialinį, ekonominį bei su sveikata susijusį poveikį, turės didžiulį poveikį viešiesiems finansams. Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę iki 2020 m. pabaigos Lenkijos valdžios sektoriaus deficitas ir skola turėtų sudaryti atitinkamai 9,5 % ir 58,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP). Remiantis Komisijos 2020 m. tarpine vasaros prognoze numatoma, kad 2020 m. Lenkijos BVP turėtų sumažėti 4,6 %;

(3) COVID-19 protrūkis imobilizavo didelę Lenkijos darbo jėgos dalį. Dėl to Lenkijoje staiga smarkiai padidėjo viešosios išlaidos, susijusios su socialinio draudimo įmokų sumažinimu savarankiškai dirbantiems asmenims ir įmonėms, turinčioms ne daugiau kaip 50 darbuotojų, su išmoka už prastovą savarankiškai dirbantiems asmenims ir pagal civilinės teisės reglamentuojamas sutartis dirbantiems asmenimis, su darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų subsidijomis, su subsidijomis savarankiškai dirbantiems asmenims be samdomųjų darbuotojų ir su savarankiškai dirbantiems asmenims, labai mažoms įmonėms ir nevyriausybinėms organizacijoms teikiamomis paskolomis, konvertuojamomis į dotacijas, kaip nustatyta 4–8 konstatuojamosiose dalyse;

(4) konkrečiau, 2020 m. rugpjūčio 6 d. Lenkijos prašyme nurodytame 2020 m. kovo 2 d. Įstatyme dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu[2], nustatytas laikinas socialinio draudimo įmokų sumažinimas savarankiškai dirbantiems asmenims ir įmonėms, turinčioms ne daugiau kaip 50 darbuotojų, siekiant apsaugoti darbo vietas

[1] OL L 159, 2020 5 20, p. 1.
[2] 2020 m. Įstatymų leidinys (*Dziennik Ustaw*), 374 punktas su pakeitimais.

reaguojant į COVID-19 protrūkį. Sumažinimas taikytas 2020 m. kovo–gegužės mėn. Įmonės, turinčios ne daugiau kaip 10 darbuotojų, ir (daugeliu atvejų) savarankiškai dirbantys asmenys galėjo įmokų visai nemokėti, o įmonėms, turinčioms nuo 10 iki 50 darbuotojų, įmokos sumažintos 50 %. Laikinas socialinio draudimo įmokų sumažinimas gali būti laikomas priemone, panašia į Reglamente (ES) 2020/672 nurodytas sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, nes šia priemone siekiama apsaugoti savarankiškai dirbančius asmenis nuo pajamų sumažėjimo ar praradimo, o įmonėse, turinčiose ne daugiau kaip 50 darbuotojų, ja remiami asmenys, kurie lieka įmonių darbuotojais iki priemonės galiojimo pabaigos. Laikinas socialinio draudimo įmokų sumažinimas reiškia, kad valdžios sektorius negauna pajamų, ir Tarybos reglamento (ES) 2020/672 įgyvendinimo tikslu tai gali būti prilyginama viešosioms išlaidoms;

(5) be to, valdžios institucijos nustatė išmoką už prastovą savarankiškai dirbantiems asmenims ir pagal civilinės teisės reglamentuojamas sutartis dirbantiems asmenimis, kurių pajamos sumažėjo dėl krizės. Priemonę sudaro vienkartinė išmoka savarankiškai dirbantiems asmenims (50 % arba 80 % minimaliojo darbo užmokesčio, priklausomai nuo pajamų sumažėjimo) ir pagal nestandartines darbo sutartis dirbantiems asmenims (iki 80 % minimaliojo darbo užmokesčio), siekiant kompensuoti jų pajamų sumažėjimą;

(6) buvo nustatytos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų subsidijos, priklausančios nuo apyvartos sumažėjimo dėl krizės. Įmonės, nepriklausomai nuo jų dydžio, gali prašyti laikinai bendrai finansuoti jų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidas. Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų subsidijos gali būti laikomos priemone, panašia į Reglamente (ES) 2020/672 nurodytas sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, nes ši priemonė yra susijusi su išlaidomis, kurių patiria įmonės, kurios naudojasi sutrumpinto darbo laiko tvarka, savanoriškai sumažina darbo laiką arba kurių darbuotojai nepertraukiamai dirbo iki naujausių turimų galutinių duomenų datos, kadangi pagal priemonę reikalaujama, kad įmonės išlaikytų darbuotojus per visą sutrumpinto darbo laiko tvarkos taikymo laikotarpį arba iki naujausių turimų galutinių duomenų datos;

(7) valdžios institucijos pradėjo teikti subsidijas savarankiškai dirbantiems asmenims be samdomųjų darbuotojų. Subsidijomis laikinai bendrai finansuojama dalis veiklos vykdymo išlaidų, kurias patiria samdomųjų darbuotojų neturintys fiziniai asmenys. Suma priklauso nuo apyvartos sumažėjimo ir sudaro nuo 50 % iki 90 % minimaliojo darbo užmokesčio;

(8) galiausiai, valdžios institucijos nustatė priemonę, kurią taikant savarankiškai dirbantiems asmenims, labai mažoms įmonėms ir nevyriausybinėms organizacijoms teikiamos paskolos, konvertuojamos į dotacijas. Taikant priemonę teikiamos iki 5 000 PLN mažosios paskolos. Paskolos gali būti konvertuojamos į dotacijas, jeigu paramos gavėjas tęsia veiklą tris mėnesius po paskolos išmokėjimo. Siekiant įvykdyti paramos teikimo tik viešosioms išlaidoms reikalavimą, parama pagal Reglamentą (ES) 2020/672 turėtų būti teikiama tik išlaidoms, susijusioms su paskolomis, konvertuojamomis į dotacijas;

(9) Lenkija atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas finansinės paramos prašymo sąlygas. Lenkija pateikė Komisijai tinkamų įrodymų, kad faktinės ir numatomos viešosios išlaidos nuo 2020 m. vasario 1 d. padidėjo 11 668 118 894 EUR dėl nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį. Tai staigus smarkus padidėjimas, nes naujosios

priemonės ir pratęsiamos ar išplečiamos esamos priemonės taikomos didelei Lenkijos įmonių ir darbo jėgos daliai;

(10) Komisija pagal Reglamento (ES) 2020/672 6 straipsnį pasikonsultavo su Lenkija ir patikrino, ar staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos viešosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis;

(11) todėl finansinė parama turėtų būti suteikta siekiant padėti Lenkijai mažinti didelio ekonomikos sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 protrūkis, socialinį ir ekonominį poveikį;

(12) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vidaus rinkos veikimo iškraipymo, ypač pagal SESV 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal SESV 108 straipsnį;

(13) Lenkija turėtų reguliariai informuoti Komisiją apie planuojamų viešųjų išlaidų įvykdymą, kad Komisija galėtų įvertinti, kokiu mastu Lenkija įvykdė tas išlaidas;

(14) sprendimas suteikti finansinę paramą priimtas atsižvelgiant į esamus ir numatomus Lenkijos poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2020/672 jau pateiktus ar numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, taikant vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus, Visų pirma paskolos suma nustatyta siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi prudencinių taisyklių, taikomų paskolų portfeliui, kaip nurodyta Tarybos reglamente (ES) 2020/672,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Lenkija atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas sąlygas.

2 straipsnis

1. Sąjunga suteikia Lenkijai paskolą, kuri neviršija 11 236 693 087 EUR. Ilgiausias vidutinis paskolos grąžinimo terminas – 15 metų.

2. Šiuo sprendimu suteiktos finansinės paramos prieinamumo laikotarpis yra 18 mėnesių nuo pirmos dienos po šio sprendimo įsigaliojimo.

3. Komisija Sąjungos finansinę paramą Lenkijai teikia ne daugiau kaip dešimčia dalių. Bet kuri dalis gali būti išmokama viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Pirmos dalies dalinių išmokų grąžinimo terminai gali būti ilgesni negu 1 dalyje nurodytas ilgiausias vidutinis grąžinimo terminas. Tokiais atvejais kitų dalinių išmokų grąžinimo terminai nustatomi taip, kad išmokėjus visas dalis būtų laikomasi 1 dalyje nurodyto ilgiausio vidutinio grąžinimo termino.

4. Pirma dalis išmokama įsigaliojus Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje numatytam paskolos susitarimui.

5. Lenkija apmoka Reglamento (ES) 2020/672 4 straipsnyje nurodyto Sąjungos finansavimo išlaidas, susijusias su kiekviena dalimi, ir visus su finansavimu susijusius Sąjungos mokesčius, sąnaudas ir išlaidas.

6. Dėl dalių dydžio ir išmokėjimo, kaip ir dėl dalinių išmokų dydžio, sprendžia Komisija.

3 straipsnis

Lenkija gali finansuoti šias priemones:

2020 m. kovo 2 d. Įstatymo dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu, 31zo straipsnyje numatytą socialinio draudimo įmokų sumažinimą, kiek tai susiję su išlaidų, susijusių su parama savarankiškai dirbantiems asmenims, dalimi ir įmonių, turinčių ne daugiau kaip 50 darbuotojų, išlaidų nepertraukiamai dirbusiems darbuotojams dalimi;

2020 m. kovo 2 d. Įstatymo dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu, 15zq ir 15zua straipsniuose numatytą išmoką už prastovą savarankiškai dirbantiems asmenims ir pagal civilinės teisės reglamentuojamas sutartis dirbantiems asmenimis;

2020 m. kovo 2 d. Įstatymo dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu, 15g, 15ga, 15gg, 15zzb, 15zze ir 15zze^2 straipsniuose numatytas įmonių, kurios naudojasi sutrumpinto darbo laiko tvarka, savanoriškai sumažina darbo laiką arba kurių darbuotojai nepertraukiamai dirbo, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų subsidijas;

2020 m. kovo 2 d. Įstatymo dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu, 15zzc straipsnyje numatytas subsidijas savarankiškai dirbantiems asmenims be samdomųjų darbuotojų;

2020 m. kovo 2 d. Įstatymo dėl specialių sprendimų, susijusių su COVID-19, kitų infekcinių ligų ir jų sukeltų krizinių situacijų prevencija, kova su jomis ir jų likvidavimu, 15zzd ir 15zzda straipsniuose numatytas savarankiškai dirbantiems asmenims, labai mažoms įmonėms ir nevyriausybinėms organizacijoms teikiamas paskolas, konvertuojamas į dotacijas, kiek tai susiję su suma, faktiškai konvertuota į dotacijas.

4 straipsnis

Lenkija iki [*DATA: šeši mėnesiai po šio sprendimo paskelbimo*], o po to – kas šešis mėnesius informuoja Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kol tos numatytos viešosios išlaidos bus visiškai įvykdytos.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lenkijos Respublikai.

6 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas